

23-24
OCTOBER
2025

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI

"RAQAMLI TRANSFORMATSIYA
VA SUN'IY INTELLEKT"

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI:
"O'ZBEKISTON - 2030" STRATEGIYASI

23-24
OKTYABR

IV GLOBAL VA
UZBEKISTON - 2030
DUNYO DROHOL
YONLASH EK
STRATEGIYA
INTERNATIONAL
ECONOMIC
TRENDS
2030
FORUM

GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI:
"O'ZBEKISTON - 2030" STRATEGIYASI

GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS: "UZBEKISTAN-2030" STRATEGY

ГЛОБАЛЬНЫЕ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ:
СТРАТЕГИЯ «УЗБЕКИСТАН - 2030»

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKT

2025

ELEKTRON ILMIIY JURNAL

MAXSUS SON

- MACROECONOMIC STABILITY
- LABOR MARKET IN THE GREEN ECONOMY
- GLOBAL ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
- GREEN INVESTMENT AND FINANCING
- GREEN TECHNOLOGIES
- ECO-TOURISM
- GREEN INNOVATIONS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

TASHKENT
STATE
UNIVERSITY OF
ECONOMICS

2nd CONFERENCE
BANKING AND
FINANCIAL
DIRECTION
THE PRIVATE

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI

2030

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

(MAXSUS SON)

TOSHKENT–2025

Bosh muharrir:

Mo'minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Nasimov Rashid

Muharrir:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih:

Ulug'ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner:

Egamberdiev Elyor

UO'K: 004.89(575.1)(062)+336(575.1)(062)

KBK: 32.813(5O')ya1+65.261(5O')ya1

T 97

ISBN: 978-9910-8110-7-4

Tahrir hay'ati:

Teshabayev To'iqin Zakirovich, Iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti rektori, O'zbekiston
Abdurahmonova Gulnora Qalandarovna, Iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti prorektori, O'zbekiston

Mehmonov Sultonali Umaraliyevich, Iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti prorektori, O'zbekiston

Yücel Og'urlu, Iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Jo'rayev Abdug'affor Safarovich, Iqtisodiyot fanlari doktori, professor, O'zbekiston

Haydarov Nizomiddin Hamroyevich, Iqtisodiyot fanlari doktori, professor, O'zbekiston

Tursunov Anvar Sultonovich, O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya akademiyasi prorektori

Jozef Adaikalam, Iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Binary universiteti, Malayziya

Makashina Olga Vladilenovna, Iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent, Rossiya Federatsiyasi

Rafal Sieradzki, PhD, Xorvatiya

Burxanov Umar Abdualimovich, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent, Chexiya

Manuela Roksana-Diku, PhD, dotsent, Ruminiya

Neboysa Stoychic, PhD, Polsha

Asta Vasilyuskait, Iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Litva

Zakirova Elina Rafikovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent, Rossiya Federatsiyasi

Pardaev Abdunabi Xoliqovich, Iqtisodiyot fanlari doktori, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professori, O'zbekiston

Umarov Zafar Absamatovich, iqtisod fanlari nomzodi, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professori, O'zbekiston

Omonov Akrom Abdinazarovich, Iqtisodiyot fanlari doktori, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professori, O'zbekiston

Qo'ziev Islom Ne'matovich, Iqtisodiyot fanlari doktori, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professori, O'zbekiston

Shennaev Xojayor Musurmanovich, Iqtisodiyot fanlari doktori, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professori, O'zbekiston

Muhamedov Farhod Tursunboevich, Iqtisodiyot fanlari doktori, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professori, O'zbekiston

Avloqulov Anvar Ziyadullaevich, Iqtisodiyot fanlari doktori, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professori, O'zbekiston

Ataniyazov Jasurbek Hamidovich, Iqtisodiyot fanlari doktori, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professori, O'zbekiston

Asatullaev Xurshid Sunnatillaevich, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, O'zbekiston

Xolmamatov Farxodjon Kubaevich, PhD, professor, Toshkent Davlat Iqtisodiyot Universiteti, O'zbekiston

Bashak Erdem, Iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Turkiya

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich, Iqtisodiyot fanlari doktori, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, O'zbekiston

Shodieva Dildora Hamidovna, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, O'zbekiston

Jumaev Akbar Mahmudovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, O'zbekiston

Ioan Bogdan Robu, PhD, dotsent, Ruminiya

Norita Mohd Nosir, PhD, Malaziya Monash universiteti dotsenti, Malaziya

Dots. Dr. Başak ERDEM, Buxgalteriya fanlari doktori, dotsent, Istanbul Ticaret universiteti, Buxgalteriya hisobi va audit bo'limi, Turkiya.

Murat Nishanji Erzincan, Binali Yildirim universiteti professori, Iqtisodiyot va ma'muriy fanlar fakulteti, Iqtisodiyot kafedrasini mudiri

V. Balagopal, DSc, dotsent, Milliy sug'urta akademiyasining Pune, Hindiston

Allaeva Gulchehra Jalgasovna, DSc, dotsent, Toshkent davlat texnika universiteti, O'zbekiston

Tae Xyon Mun, PhD, professor, Mokvon universiteti, Janubiy Koreya

Xamdamov Baxrom Qosimovich, Iqtisodiyot fanlari doktori, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti professori

Gavharbek Mahmudov, M.Auezov nomidagi Janubiy Qozog'iston davlat universiteti, Qozog'iston fanlari nomzodi, dotsent

Murat Nishanchi, Iqtisodiyot fanlari doktori, professor, Erikjon Binali Yildirim universiteti, Turkiya

Editorial board:

Teshabayev To'iqin Zakirovich, Doctor of economic sciences, Professor, Rector of Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Islamkulov Alimnazar Khudjamuratovich, Doctor of economic sciences, Associate professor, Vice-rector of Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Mehmonov Sultonali Umaraliyevich, Doctor of economic sciences, Professor, Vice-rector of Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Yücel Oğurlu, Doctor of economic sciences, Professor

Jo'rayev Abdug'affor Safarovich, Doctor of economic sciences, Professor, Uzbekistan

Haydarov Nizomiddin Hamroyevich, Doctor of Economic Science, Professor, Uzbekistan

Tursunov Anvar Sultonovich, Vice-Rector of The Banking and Finance Academy of the Republic of Uzbekistan

Joseph Adaikalam, Doctor of economic sciences, professor, Binary University, Malaysia

Makashina Olga Vladilenovna, Doctor of economic sciences, Associate professor, Russian Federation

Rafal Sieradzki, PhD, Croatia

Burkhanov Umar Abdualimovich, Candidate of Economic Sciences, Associate professor, Czech Republic

Manuela Roxana-Dicu, PhD, Associate Professor, Romania

Nebojsa Stojcic, PhD, Poland

Asta Vasiliuskait, Doctor of economic sciences, Professor, Lithuania

Zakirova Elina Rafikovna, Candidate of Economic Sciences, Associate professor, Russian Federation

Pardaev Abdunabi Kholikovich, Doctor of economic sciences, Professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Umarov Zafar Absamatovich, Candidate of Economic Sciences, Professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Omonov Akrom Abdinazarovich, Doctor of economic sciences, professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Kuziev Islam Nematovich, Doctor of economic sciences, professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Shennaev Khojayor Musurmanovich, Doctor of economic sciences, professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Muhamedov Farhod Tursunbaevich, Doctor of economic sciences, professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Avlokulov Anvar Ziyadullaevich, Doctor of economic sciences, professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Ataniyazov Jasurbek Hamidovich, Doctor of economic sciences, professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Asatullaev Xurshid Sunnatillaevich, Candidate of Economic Sciences, Associate professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Kholmamatov Farkhodjon Kubaevich, PhD, Professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Bashak Erdem, Doctor of economic sciences, Professor, Turkey

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich, Doctor of economic sciences, Associate professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Shodieva Dildora Khamidovna, PhD, Associate professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Jumaev Akbar Mahmudovich, PhD, Associate professor, Tashkent State University of Economics, Uzbekistan

Ioan Bogdan Robu, PhD, Associate Professor, Romania

Norita Mohd Nasir, PhD, Associate Professor, Monash University of Malaysia, Malaysia

Assoc.Prof. Dr. Başak ERDEM, Doctor of Accounting, Associate professor, Istanbul Ticaret University, Department of Accounting and Auditing, Türkiye.

Prof. Dr. Murat Nişancı, Erzincan Binali Yıldırım University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Chair of Economics Department

V. Balagopal, DSc, Associate Professor, National Insurance Academy of Pune, India

Allaeva Gulchekhra Jalgasovna, DSc, Associate Professor, Tashkent State Technical University, Uzbekistan

Tae Hyoung Mun, PhD, Professor, Mokwon University, South Korea

Xamdorov Baxrom Kasimovich, Doctor of Economic Sciences, Professor, Tashkent State University of Economics

Gavharbek Makhmudov, PhD, Associate Professor, South Kazakhstan state university named after M. Auezov, Kazakhstan

Murat Nishanchi, Doctor of Economic Sciences, Professor, Erzurum Binali Yıldırım University, Turkey

"Raqamli transformatsiya va sun'iy intellekt" elektron ilmiy jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2023-yil 4-iyuldagi 340/3-son qaroriga asosan texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan asosiy ilmiy natijalarni chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

MUNDARIJA

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI QO'LLAB QUUVVATLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	11
Vaxabov Davron Abduljalalovich	
XUSUSIY SEKTORDA KREDITGA LAYOQATLILIKNI BAHOLASHNING KOMPLEKS TAHLIL METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH	16
Mehmonov Sultonali Umaraliyevich	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK FAOLIYATIDA INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	24
Karimova Komila Daniyarovna	
AHOLINI "KAMBAG'ALLIK QOPQONI"GA TUSHIB QOLMASLIKNI TA'MINLASH – ISLOHOTLARIMIZNING USTUVOR YO'NALISHIDIR.....	30
Xudoyqulov Sadridin Karimovich	
PUL-KREDIT SIYOSATIDA BRITANIYA MODEL VA UNI O'ZBEKISTON SHAROITIDA QO'LLASH ISTIQBOLLARI.....	36
Mohichehra Turobjonovna Kurbonbekova	
CHET EL INVESTITSİYALARINI JALB ETISHDA MOLIYAVIY KAFOLATLAR TIZIMI.....	40
Makhmudova Mukhlisa Kodirjon qizi	
BARQAROR IQTISODIY O'SISH UCHUN STRATEGIK MARKETING CHORALARI	46
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
MEHNAT MUNOSABATLARI CHAT-BOTINI YARATISHINING IJTIMOİY-IQTISODIY AHAMIYATI.....	55
Irmatova Aziza Baxramovna, Iskandarova Dilafruz Ikrom qizi	
SANOAT TARMOQLARIDA SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ORQALI INNOVATSION TRANSFORMATSIYA ISTIQBOLLARI	63
Vafoyev Boburjon Rasulovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI YASHOVCHANLIGI VA UNGA INSON KAPITALI TA'SIRINING BAHOLASHNING EMPIRIK TAHLILI	71
Qosimova Dilorom Sobirovna, Kabulova Nurg'zal Umirbek qizi	
RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR VA ULARNING MAMLAKATNING IQTISODIY TARAQQIYOTIDAGI AHAMIYATI	76
Xashimxodjayev Sh.I., Jukovskaya I.Ye.	
НЕФИНАНСОВАЯ ОТЧЁТНОСТЬ, КАК ЭЛЕМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ КОМПАНИЙ.....	81
Сагдиллаева Зульфия Асаналиевна	
MOLIYAVIY HOLAT TAHLILI VA UNI TAKOMILLASHTIRISHNING MUHIM JIHATLARI	86
Raximov Matnazar Yusupovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVINI REJALASHTIRISHNING IMKONIYATLARI VA MUAMMOLARI.....	93
Xodjayeva Mu'tabar Xamidulla qizi	
OLMAZOR TUMANIDA "AQLLI SHAHAR" KONSEPTSİYASINI JORIY ETISH VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH	96
Mo'minov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A TOOL FOR ENSURING ECONOMIC SECURITY OF COTTON-TEXTILE CLUSTERS: REGIONAL PECULIARITIES OF UZBEKISTAN	103
Kholikova Rukhsora Sanjarovna	
PROSPECTS OF DIGITALIZATION AND THE INTRODUCTION OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN AGRICULTURAL ACTIVITIES.....	108
Hamdam Homidov Hasan o'g'li	

MINTAQAVIY AGRAR BOZORLAR SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISHI	116
Raxmonov Norim Razzakovich	
QISHLOQ XO'JALIK MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISHDA JUFT KORRELYATSIYA TAHLILLARNI AHAMIYATI.....	122
Kusharov Zoxid Keldiyorovich	
AHOLINING HAYOTIYLIK SIFATI VA DARAJASINI BARQAROR RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	127
Mamatkulov Baxtiyor Xalmuradovich	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA ELECTRON SAVDONING QO'LLANILISHI.....	132
Akbarova Barno Shuxratovna, Zokirova Munisa Jamoliddin qizi	
CYBERNETIC PERSPECTIVE OF THE FOURTH INDUSTRIAL REVOLUTION	138
Shirin Zoxid qizi Karimova	
CLICKS, DOPAMINE, CONVERSION: THE NEUROMARKETING EDGE IN MARKETPLACES.....	141
Yuldashev Jamshid Abrarovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARI VA ISTE'MOLCHILARNING BARQAROR ISTE'MOL MADANIYATINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI.....	148
Sharopova Nafosat Radjabovna	
IQTISODIYOTGA TURIZMNING BEVOSITA TA'SIRINI TANLANMA KUZATUVLAR ASOSIDA STATISTIK BAHOLASH.....	153
Jumanova Zilola Tuychiyevna	
ИНТЕГРАЦИЯ КОРПОРАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ И ФАКТОРОВ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПРОМЫШЛЕННОСТИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И ЭЛЕМЕНТОВ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА	161
Матризаева Диларам Юсупбаевна	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTI TARMOQLARIDA KICHIK TADBIRKORLIK TARKIBIY TUZILMASI SHAKLLANISHI MAROMIYILIGINI TA'MINLASHNING ASOSIY OMILLARI	167
Sharipov Kuvondik Baxtiyorovich	
ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ECONOMETRICS: ENHANCING GDP FORECAST ACCURACY IN EMERGING ECONOMIES	175
Khabibullo Abdullaev	
BRIDGING THE GAP: HUMAN CAPITAL IN A DIGITALISED WORLD	181
Hamrokulov Mirabbos	
SANOAT ISHLAB CHIQARISHINI RAQAMLI TRANSFORMATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	187
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
ВЫСШЕЕ ОБРАЗОВАНИЕ В ЭПОХУ ПЕРЕМЕН: ФИЛОСОФСКИЕ ОСНОВЫ И ЗАДАЧИ В СТРАТЕГИИ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА.....	194
Вахобова Маргуба Абдухамидовна	
O'ZBEKISTON IQTISODIY RIVOJLANISHIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELLEKTNING INNOVATSION OMIL SIFATIDAGI ROLI.....	198
Babadjanova Malika Ruzimova	
МЕХАНИЗМ ЦИФРОВОЙ ИНТЕГРАЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В СТРАТЕГИЮ РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН НА ОСНОВЕ ПРИНЦИПОВ «ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ».....	201
Юнусова Римма Рахманбердиевна	
MHT KO'RSATKICHLARINI XALQARO QIYOSLASH USLUBIYATI.....	209
Urunov Ravchanbek Sadullayevich	
ВЛИЯНИЕ ИНФЛЯЦИОННОГО ТАРГЕТИРОВАНИЯ НА МИРОВУЮ ЭКОНОМИКУ	217
Бабаева Г.Я.	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA AHOLINING MEHNAT MUNOSABATLARIGA OID HUQUQIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH.....	223
Bakiyeva I.A., S.A.Bozorova	

BIG DATA VA ANALITIKA VOSITALARI ORQALI KORPORATIV QARORLAR QABUL QILISHNI OPTIMALLASHTIRISH	229
Ismailov Allayor Rashidovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANISH DARAJASI TAHLILI.....	234
Mamatov Mamajan Ahmadjonovich	
ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ ПРИМЕНЕНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ	240
Н.Э. Норбоева	
ОТКАЗОУСТОЙЧИВЫЕ РАСПРЕДЕЛЁННЫЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ В РЕАЛЬНОМ МАСШТАБЕ ВРЕМЕНИ	244
Мирзаев Дилшод Аминович	
ПРИМЕНЕНИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В МЕЖДУНАРОДНОЙ ПРАКТИКЕ ЦИФРОВОГО БАНКИНГА.....	248
Гаипов Жасур Бахром угли	
THE TRANSFORMATION OF INSURANCE SERVICES IN THE CONTEXT OF AN ECOSYSTEM APPROACH: THE CASE OF THE RUSSIA.....	256
Kalayda Svetlana A., Pisarenko Zhanna V., Tarasova Yulia A.	
MEHNAT MIGRATSIYASINI TARTIBGA SOLISHDA SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI PLATFORMALARNING AFZALLIKLARI	262
A.B.Irmatova, S.A.Bozorova	
НЕКОТОРЫЕ МЕТОДЫ СТАТИСТИЧЕСКОГО АНАЛИЗА РЫНКА ТРУДА САМАРКАНДСКОЙ ОБЛАСТИ	268
Таирова Алия Тагировна	
ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ КАК ОСНОВА ЦИФРОВОЙ КРЕАТИВНОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА	276
Мухитдинова Мунаввархон Хаётовна	
INNOVATIVE ACTIVITIES OF THE EVOLUTION OF DIGITAL PLATFORMS	279
A.U.Kobilov	
QURILISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BINO AXBOROTINI MODELLASHTIRISH TEXNOLOGIYALARI.....	287
Umarov Omonilla Saydaminovich	
ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ЭФФЕКТИВНОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ В ПРОИЗВОДСТВО ПЫЛЕУЛАВЛИВАЮЩЕГО ОБОРУДОВАНИЯ НОВОЙ КОНСТРУКЦИИ	293
Адилова Азиза Шухратовна	
MEHNAT BOZORINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING METODOLOGIK USULLARI ISHLAB CHIQUISH.....	298
Maxammadiyev M.M.	
SUG'URTANING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRINING XORIJIY TAJRIBASI.....	303
Maxmasaidova Sayyodxon Ubaydulla qizi	
AGRAR SEKTORDA IJTIMOY-IQTISODIY KO'RSATKICHLARNI EKONOMETRIK BAHOLASH VA PROGNOZLASH YO'NALISHLARI	306
Saburova Nasiba Rozumovna	
ELEKTRON TIJORAT LOGISTIKASINI GIBRID ALGORITM ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH	309
Tuychiyev Shavkatjon Shokirali o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	315
Parpiyeva Ra'no Abdurasulovna, Madyarova Muxlisa Abdulla qizi	
ИННОВАЦИОННЫЕ ПОДХОДЫ К ПЕРЕХОДУ К «ЗЕЛЕННОЙ» ЭКОНОМИКЕ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ ЭКОНОМИКИ НАШЕЙ СТРАНЫ	319
Дехканова Наргиза Шарифовна	
XALQ TA'LIMI TIZIMI MUASSASALARIDA BudjetDAN TASHQARI MABLAG'LAR ICHKI AUDITINING NAZARIY ASOSLARI	325
Narbekova Gulrux Davronboyevna	

GENDER TENGLIGI VA BARQAROR ISH BILAN BANDLIK KO'RSATKICHLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA MAHALLIY Tajriba va xalqaro standartlar uyg'unligi	331
Sh.Q. Xoliyorova	
TASHKILOTNING MODDIY TEXNIK QURILMALAR RO'YXATINI RAQAMLASHTIRISHDA SUN'IY INTELEKTNI O'RNI	336
Izzatilla Pulatov Quدراتillaevich	
BANK AXBOROT TIZIMLARIDA SIGNATURALI NAZORAT USULLARINI MATEMATIK MODELLASHTIRISH ORQALI TAKOMILLASHTIRISH	342
Abrayeva Mahliyo Olimjon qizi	
ROLE AND ADOPTION OF ERP SYSTEMS IN THE CONSTRUCTION INDUSTRY OF UZBEKISTAN	348
Embergenova Ainur Aidosbaevna	
QAYTA SUG'URTANING ROLINI OSHIRISHDA AXBOROT TA'MINOTINI OPTIMAL SHAKLLANTIRISH	354
Shakirov Utkirbek Taxirovich	
SUG'URTA BOZORIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA: NAZARIY ASOSLAR VA O'ZBEKISTONDAGI AMALIY Tajribalar	359
Saidov Farrux Faxriddinovich	
TEKNOLOGIYA BILAN BOYITILGAN SO'Z BOYLIGINI BAHOLASH VA O'RGANISHNI TAHLIL QILISH	364
Qo'ziqulova Dilfuzaxon Maxammatisaqovna	
ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ НА РАЗВИТИЕ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	372
Мирзарахимова А.Б.	
TIJORAT BANKLARIDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI	376
Ziyadullaev Zuxriddin Iloxom o'g'li	
SANOAT KORXONALARIDA AKT ORQALI INNOVATSION FAOLIYATNI BELGILOVCHI OMILLARNI SHAKLLANTIRISHNING ASOSIY BOSQICHLARI	381
N.A.Xasanova	
УЧЕТ И МЕТОДЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ГОТОВОЙ ПРОДУКЦИИ В ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТАХ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	384
Атабаева Замирахон Абдужалиловна	
FOREIGN ECONOMIC DEVELOPMENT STRATEGY OF AZERBAIJAN IN THE CONTEXT OF GLOBAL ECONOMIC TRENDS	390
Hajiyeva Leyla, Abbasova Sevinj	
INNOVATSIYALARNI JORIY ETISH ORQALI KICHIK BIZNES SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK JIHATLARI	398
Botirova Xulkar Olimjonovna	
A MULTIMODAL FRAMEWORK INTEGRATING LINGUISTIC, SEMANTIC, AND STATISTICAL FEATURES FOR DETECTING AI-GENERATED CONTENT IN ACADEMIC PUBLICATIONS	402
Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli, Muzaffar Abdulakhatov	
IJTIMOIIY SOHADA SUN'IY INTELEKT	413
Qurbonboyev Abdulla Mansur o'g'li	
GASTRONOMIK TURIZMNING MAHALLIY IQTISODIYOTGA TA'SIRI	418
Matyakupova Madina Quzibay qizi	
QISHLOQ XO'JALIGINI MEXANIZATSIYALASHDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA MASHINA-TRAKTOR AGREGATLARINI TANLASH VA KONFIGURATSIYA QILISHNING INNOVATSION YECHIMLARI	420
Xoliyarov Farhod Toshmuradovich	
MODA SANOATIDA SUN'IY INTELEKTNING YANGI IMKONIYATLARI	425
Xalilova Nafisa Komilovna	
REKURRENT TARMOQLAR VA TIL ANALIZI	428
Allashkurov Dilshodbek Mansurovich, Rustamova Durdona Quvandiyoqovna	

O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISHI VA UNING MILLIY IQTISODIYOTGA TA'SIRI.....	431
Rustamova Ziyoda Anvar qizi	
RAQAMLI STARTAPLARNI YARATISH ASOSLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI	435
Samiyeva Maftuna Faxriddin qizi	
TO'LOV TIZIMLARI FUNDAMENTALLARI: ZAMONAVIY MOLIVAVIY INFRATUZILMANING ASOSLARI	438
Toshniyozov Sherarali Kamoliddinovich	
SIMSIZ SENSOR TARMOQLARDA TUGUNLARNI ICHKI JOYLASHTIRISHDA SUN'IY NEYRON TARMOG'INI QO'LLASH.....	442
Xaytbayev Aybek Fayzullayevich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA BULUTLI XIZMATLARNI TAQDIM ETUVCHI PROVAYDERLAR FAOLIYATI TAHLILI	452
Zaripov Bahodir Bobomurod o'g'li	
IMPROVING THE INVESTMENT CLIMATE IN UZBEKISTAN SOME IMPORTANT ISSUES.....	460
Imomov Xamdilla Xamdinovich	
ВЛИЯНИЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ПОВЫШЕНИЕ ПРОИЗВОДИТЕЛЬНОСТИ ТРУДА	464
Мамадиев Зафар Алишеревич, Хасанхонова Нодири Исаметдиновна	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASHNING HOZIRGI HOLATI	469
Khusniddinov Yorqinjon Muhiddin o'g'li	
NASHRIYOTDA KO'ZI OJIZLAR UCHUN RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY QILISH.....	473
Mannopova Manzura Jamil qizi	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ISTIQBOLLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIGI TAHLILI	477
Azizova Ruhsora Zafar qizi	
ALGORITHM DEVELOPMENT IN RAILWAY AUTOMATION AND REMOTE CONTROL SYSTEMS	482
Shabonova Dilnoza	
BANK TIZIMIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA: ZAMONAVIY MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALAR TURLARI VA ULARNING QO'LLANILISH SOHALARI	488
Janaydarova Kamola Abayevna	
CYBER SECURITY: ARTIFICIAL PROTECTION OF THE DIGITAL ECONOMY	493
Husniya Salimova Rustamovna	
HUJUM IZLARINI TASNIFLASH UCHUN MOSLASHTIRILGAN NEYRO-NORAVSHAN TIZIM ALGORITMI	504
O.N.Bekmirzayev, S.I.Muxamadiyev, M.Sh.Bekmirzayeva	
HR TECH: O'ZBEKISTONNING KICHIK VA O'RTA BIZNES SUBYEKTALARIDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA KADRLAR TANLASH VA ULARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH	511
Muhiddin Yunusov	
THE ROLE OF BELT AND ROAD INITIATIVE CORRIDORS IN PROMOTING ECONOMIC GROWTH IN CENTRAL ASIA: A CASE STUDY OF THE CHINA-KYRGYZSTAN-UZBEKISTAN RAILWAY	514
Kuldasheva Zebo, Ye Maoqing	
ПУТИ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ФИНАНСОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ УЗБЕКИСТАНА.....	517
Ражабова Умида Умурзаковна	
MOLIVAVIY XIZMATLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA XALQARO TAJRIBA	522
Muyassarzoda Fayziyeva	
YENGIL SANOAT TARMOQLARI UCHUN IQTISODIY XAVFSIZLIKNI BAHOLASH TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	525
Sadriddinova Nigora Xusniddin qizi	
ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ МАЛЫХ ГОСТИНИЦ В СФЕРЕ ОБСЛУЖИВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	529
Гаппарова Майрамхон Зафар қизи	

IMPORTANCE OF STAFF SERVICE QUALITY AT UZBEK NATIONAL RESTAURANTS IN UZBEKISTAN	535
Zoirova Shoxsanam Turakulovna	
O'ZBEKISTONDA TAQSIMOT JARAYONLARI SAMARADORLIGIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	541
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich	
DEVELOPMENT OF RECREATIONAL TOURISM IN UZBEKISTAN BASED ON THE SANATORIUM-RESORT SYSTEM	548
Shaymanova Nigora Yusupovna	
АЛГОРИТМЫ РАСЧЕТА ПОТРЕБНОСТИ РЕГИОНА В ПРОДУКЦИИ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА	555
Джураев Т., Кушаров З.К.	
EVOLUTION OF ECONOMIC GROWTH THEORIES AND THE REGULATION OF INTERNATIONAL CAPITAL MOBILITY IN THE GLOBAL ECONOMY	560
Otaboyev Feruzbek Oybek ugli	
QASHQADARYO VILOYATIDA SIGIR SUTINI ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINI EKONOMETRIK TAHLIL QILISH	568
Farmonov Bobur Davronovich, Sindorov Davlatbek Abdumajid o'g'li, Bozorov Asqar Xaitmurotovich	
HUDUDIIY TURIZMNI RIVOJLANISHDA KLASSTER TIZIMLARIDAN MAQSADLI FOYDALANISH	576
Dustmurodov Orifjon Ismatilloevich	
TIJORAT BANKLARINING MOLIVAVIY KO'RSATKICHLARINI REGRESSIYON TAHLILI	583
Ishniyazov Baxrom Normamatovich, Xurramov Eldor	
O'ZBEKISTONDA KICHIK MEHMONXONALARNING MOLIVAVIY SALOHİYATINI KUCHAYTIRISH VA ULARNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH	588
Gapparova Mayramxon Zafar qizi	
MAMLAKATIMIZDA ICHKI TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY MEKANIZMLARINI	592
Isomidinov Inomjon Qurbonali o'g'li	
IQTISODIYOT VA TA'LIMDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR, SUN'IY INTELLEKT	596
Muminova Mahbuba Abduvafayevna	
O'ZBEKISTON-2030: KAMBAG'ALLIKDAN FAROVONLIK SARI	601
Javliyyev Nuriddin Bektemir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI MOLIVAVIY BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YO'NALISHLARI	604
Dehqonov Burxon Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TEKSTIL SANOATINI RIVOJLANTIRISHNING EKONOMETRIK TAHLILI	609
Otaboyeva Dildora Ixomboy qizi	
TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BAHOLASH: EKONOMETRIK YONDASHUV VA KOMPLEKS METODIKA	615
Raxmanov Mexridin Sindarovich	
KADRLARNI TANLASH VA BAHOLASH JARAYONIDA XALQARO HR STANDARTLARIDAN (SHRM, CIPD) FOYDALANISH IMKONIYATLARI	621
Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	
AHOLI DAROMADLARI VA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI O'RTASIDAGI BOG'LIQNI EKONOMETRIK BAHOLASH	625
Shomurodov Tohir Boymurod ugli	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA BALIQCHILIK SOHASINING RIVOJLANISH OMILLARI VA YETISHTIRISH HAJMINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH ASOSIDA PROGNOZLASH	630
Sindorov Davlatbek Abdumajid o'g'li, Murodov Sardor Nurali o'g'li	
O'ZBEKISTONDA SAVDO TASHKILOTLARINING FAOLIYATI VA RIVOJLANISH HOLATI	637
B. Sulaymonov	
OLIIY TA'LIM MUASSASALARIDA ILMIY VA PEDAGOGIK SALOHİYATNI BOSHQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION-IQTISODIY MEKANIZMLARI	642
Ixtiyorov Bekzod Zulfikar o'g'li	

JIZZAX VILOYATI OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQARILISH TENDENSIYASINI TREND MODELLARI YORDAMIDA TAHLIL QILISH.....	648
Almuradov Abdulla Almuradovich, Toshpulov Bekzod Sultonmurodovich	
QISHLOQ XO'JALIGI OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINING O'ZGARUVCHANLIGINI TAHLIL QILISH (JIZZAX VILOYATI MISOLIDA)	654
Toshpulov Bekzod Sultonmurodovich	
O'ZBEKISTONDA AHOLINING REAL DAROMADLARI: SHAKLLANISH OMILLARI VA RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	659
Toshtemirov Shohruh Toshpo'latovich	
XALQARO MOLIYAVIY INSTITUTLARNING O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIGA TA'SIR	663
Xakimov Zoxid Norbo'tayevich	
AHOLI TURMUSH FAROVONLIGINI NAZARIY ASOSLARI VA UNDA DAVLATNING MOLIYAVIY SIYOSATI	669
Xolmatova Dilafruzxon Maxsudjon qizi	
ISLOMIY MIKROMOLIYA TASHKILOTLARINING KICHIK BIZNESNI MOLIYAVIY RAG'BATLANTIRISHINI TAKOMILLASHTIRISH.....	671
Mamatkulov Humoyun Bobir-ugli	
ИИ-УПРАВЛЕНИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ЗРЕЛОСТЬЮ ПРОМЫШЛЕННЫХ ЭКОСИСТЕМ В ИНДУСТРИИ 6.0	675
Александр Васильевич Бабкин, Елена Витальевна Шкарупета	
MAMLAKAT YALPI ICHKI MAHSULOTINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH	683
Feruza Shamsiyeva, Nargiza Fayziyeva	
YASHIL MARKETING YONDASHUVI ORQALI KORXONALARDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	689
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
ВЛИЯНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ В ЗЕЛЕНОЙ ЭКОНОМИКЕ НА ЗАНЯТОСТЬ НАСЕЛЕНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	694
Акбарова Малика Ильхомовна	
THE UZBEKISTAN EXPORT STRUCTURE FOR HIGH VALUE-ADDED PRODUCTS STRATEGIES	707
Raximov Eshmurod Normuradovich	
THE COMPETITIVE ADVANTAGES OF UZBEKISTAN'S INDUSTRY IN THE PROCESS OF INTEGRATION INTO GLOBAL VALUE CHAINS	710
Jalolov Abbosxon Ravshanxon o'g'li	
THE ROLE OF TRANSPORT SYSTEM MODERNIZATION IN STRENGTHENING UZBEKISTAN'S ECONOMIC COMPETITIVENESS.....	714
Jalolova Madina Shopo'lat's daughter	
ENHANCING THE EFFICIENCY OF FREE ECONOMIC ZONES IN PROMOTING EXPORT ACTIVITIES	717
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINING AHOLI SOG'LIG'I VA MILLIY IQTISODIYOTGA TA'SIRI.....	720
Maxmudova Guljaxon Nematdjonovna, G'ulomova Nigora Farxadovna	
ANALYSIS OF PUBLIC AND CORPORATE PROCUREMENT USING THE GAME THEORY APPROACH	724
Ulugbek Kasimovich Yakubov	
ЭЛЕКТРОННАЯ КОММЕРЦИЯ В УСЛОВИЯХ РАЗВИТИЯ ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКИ.....	730
Азизова Манзура Ибрагимовна	
FINTECH INNOVATSIYALARINING BANK RENTABELLIGI VA SAMARADORLIGIGA TA'SIRI (ROA, ROE, OPERATSION XARAJATLAR)	736
Abdullayeva Difuza Atajan qizi	
OLIY TA'LIM TIZIMIDA ISHTIROK ETUVCHI GURUHLARNI ANIQLASH	740
Tursunov Olimboy Panjiboy o'g'li, Qarshiyev Nodirbek Olim o'g'li	
VRIO TAHLIL ASOSIDA TIJORAT BANKLARINING ONLAYN TIZIMLARIDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING USTUNLIKLARI VA AMALIY YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	745
Raxmataliyev Muzaffar Eshdavlatovich	

VRIO TAHLIL ASOSIDA TIJORAT BANKLARINING ONLAYN TIZIMLARIDA SUN'IY INTELLEKTDAN FOYDALANISHNING USTUNLIKLARI VA AMALIY YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Raxmataliyev Muzaffar Eshdavlatovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Iqtisodiy statistika kafedrasida dotsenti, PhD

Annotatsiya: Mazkur maqolada tijorat banklarining onlayn tizimlarida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning ustunliklari va amaliy yo'nalishlarini takomillashtirish masalalari VRIO tahlil usuli asosida tadqiq etilgan. Tadqiqot davomida bank resurslarining qiymati, noyoblighi, taqlid qilib bo'lmazligi hamda samarali tashkil etilishi mezonlari baholanib, mavjud onlayn xizmatlar diagnostika va taqqoslash usullari orqali tahlil qilingan. Olingan natijalar tijorat banklarining raqobatbardoshligini oshirish, xizmatlar sifatini yaxshilash va mijozlar tajribasini rivojlantirishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalarni shakllantirishga imkon berdi.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, onlayn tizimlar, sun'iy intellekt, VRIO tahlil, resurslar ustunligi, raqobatbardoshlik, xizmatlar sifatini oshirish.

Abstract: This article examines the advantages and practical directions for improving the use of artificial intelligence technologies in commercial banks' online systems based on the VRIO analysis method. During the study, the criteria of value, rarity, inimitability, and organizational effectiveness of bank resources were assessed, and existing online services were analyzed through diagnostic and comparative methods. The findings enabled the development of scientific and practical recommendations aimed at enhancing the competitiveness of commercial banks, improving service quality, and advancing customer experience.

Key words: commercial banks, online systems, artificial intelligence, VRIO analysis, resource advantage, competitiveness, service quality improvement.

Аннотация: В данной статье исследованы преимущества и практические направления совершенствования использования технологий искусственного интеллекта в онлайн-системах коммерческих банков на основе метода анализа VRIO. В ходе исследования оценивались ценность, редкость, трудность имитации и организационная эффективность ресурсов банка, а также проводился анализ существующих онлайн-услуг с использованием диагностических и сравнительных методов. Полученные результаты позволили сформировать научно-практические рекомендации, направленные на повышение конкурентоспособности коммерческих банков, улучшение качества услуг и развитие клиентского опыта.

Ключевые слова: коммерческие банки, онлайн-системы, искусственный интеллект, анализ VRIO, ресурсные преимущества, конкурентоспособность, повышение качества услуг.

KIRISH

Raqamlitransformatsiyaglobalmiqyosdamoliyasektoriningrivojlanishparadigmasinitubdano'zgartirmoqda. Bugungi kunda tijorat banklarining onlayn tizimlari nafaqat an'anaviy bank xizmatlarini masofadan ko'rsatish bilan cheklanmay, balki katta hajmdagi ma'lumotlarni chuqur tahlil qilish, tavakkalchiliklarni oldindan baholash, mijozlar ehtiyojlarini prognozlash va ularga individual yondashuvni ta'minlash imkoniyatlarini bermoqda. Jahon banki va boshqa xalqaro moliya institutlarining so'nggi tadqiqotlariga ko'ra, sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarini faol qo'llayotgan banklar tranzaksiyalar xavfsizligi va tezligini oshirish, operatsion xarajatlarni kamaytirish, firibgarlik xavfini aniqlash hamda xizmat ko'rsatish sifati bo'yicha sezilarli ustunliklarga ega bo'lmoqda. Bu esa raqobat kuchaygan sharoitda tijorat banklari uchun innovatsion texnologiyalarni joriy etish zaruratini yanada dolzarblashtirmoqda.

O'zbekistonda ham moliya sektori raqamlashtirish jarayoni izchil jadallashib bormoqda. Ushbu jarayonda sun'iyintellekttexnologiyalari alohida strategik ahamiyat kasbetadi. SI asosidagi masofaviy biometrik identifikatsiya (Face-ID), avtomatlashtirilgan kredit skoringi, katta ma'lumotlar (Big Data) asosida tavakkalchiliklarni baholash,

real vaqt rejimidagi fraud-monitoring kabi yechimlar tijorat banklarining barqarorligi, xavfsizligi va mijozlar uchun xizmat ko‘rsatish tezligini sezilarli darajada oshirmoqda. Natijada bank xizmatlarining shaffofligi, qulayligi va raqobatbardoshligi ortib, moliyaviy inklyuziya ko‘rsatkichlarining kengayishiga xizmat qilmoqda.

Mamlakatda bu yo‘nalishdagi islohotlar strategik hujjatlar bilan mustahkamlab borilmoqda. “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 17-fevraldagi PQ-4996-son [1] va 2024-yil 14-oktabrdagi PQ-358-son qarorlarida [2] sun‘iy intellekt texnologiyalarini keng joriy etish, raqamli ma‘lumotlardan samarali foydalanish, malakali kadrlar tayyorlash hamda bank tizimini ilg‘or innovatsiyalar asosida rivojlantirish bo‘yicha aniq vazifalar belgilangan. Markaziy bank huzuridagi Loyihalar va jarayonlarni boshqarish xizmati hamda Kiberxavfsizlik markazi SI texnologiyalarini to‘lov tizimlarida, xavflarni boshqarishda va fribgarlik holatlarini oldini olishda qo‘llashni ustuvor yo‘nalish sifatida belgilamoqda.

Statistik ko‘rsatkichlar ushbu jarayonning miqyosi va dinamikasini aniq aks ettiradi. 2025-yil 1-sentabr holatiga tijorat banklarida muomaladagi bank kartalari soni 62,3 million donaga yetgan, o‘rnatilgan to‘lov terminallari 428,5 mingta, bankomat va infokiosklar esa 37 ming donadan oshgan. Yanvar–avgust oylarida to‘lov terminallari orqali o‘tkazilgan tranzaksiyalar hajmi 279 trillion so‘mni tashkil etgan. [3] Shuningdek, Markaziy bankning Tezkor to‘lovlar tizimi orqali 2025-yil avgust oyida 5,45 milliondan ortiq to‘lov amalga oshirilgan bo‘lib, ular umumiy 126,7 trillion so‘mni tashkil etgan, shundan 14,1 trillion so‘mi byudjetga yo‘naltirilgan. [4] Ushbu raqamlar onlayn bank tizimlari qamrovi kengayayotgani va moliyaviy operatsiyalar hajmi izchil ortib borayotganini ko‘rsatadi.

Mazkur sharoitda tijorat banklari sun‘iy intellekt texnologiyalarini qo‘llashni chuqurlashtirish orqali o‘z raqobatbardoshligini mustahkamlash, xizmatlarni avtomatlashtirish, tavakkalchiliklarni optimallashtirish hamda mijozlar tajribasini yangi bosqichga ko‘tarish imkoniyatiga ega. VRIO tahlil yondashuvi (Value – qimmat, Rarity – noyoblik, Imitability – taqlid qilinmaslik, Organization – tashkiliy qo‘llab-quvvatlash) ushbu texnologiyalarning banklar uchun strategik resurs sifatidagi ustunliklarini aniqlash, ularni samarali boshqarish va amaliy rivojlantirish yo‘nalishlarini belgilashda ilmiy-uslubiy asos vazifasini bajaradi. Ushbu maqola aynan VRIO tahlil asosida tijorat banklarining onlayn tizimlarida sun‘iy intellektidan foydalanishning ustunliklari, strategik imkoniyatlari va takomillashtirish mexanizmlarini chuqur o‘rganishga qaratilgan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So‘nggi yillarda moliya va bank sektorlarida raqamli transformatsiya jarayonlari kuchaydi. Bu jarayonda sun‘iy intellekt (SI) texnologiyalari banklarning onlayn tizimlariga chuqur singdirilmoqda — mijozlar bilan interfaol aloqalar, kredit baholash, fribgarlikni aniqlash, operatsion samaradorlikni oshirish va xizmat sifatini individualizatsiyalash (personalizatsiya) imkoniyatlari kengaymoqda.

Tijorat banklari uchun SI’dan foydalanish qimmatli resurs bo‘lishi mumkin, biroq bu resursning mavjudligi o‘zi kifoya qilmaydi — uni VRIO (Value, Rarity, Imitability, Organization) tahlili mezonlariga muvofiq baholash, strategik yo‘nalishlarni aniqlash va amaliyotga tatbiq etish zarur. VRIO yondashuvi tashkilot ichidagi resurs va imkoniyatlarning raqobat ustunligi yaratish salohiyatini o‘rganish uchun keng qo‘llaniladi.

Bank sohasida SI qo‘llanilishi murakkab va ko‘p jihatdan interdisciplinar soha hisoblanadi. Turli tadqiqotlar, modellar va amaliy tajribalar orqali SI va VRIO kombinatsiyasining bank sektorida samaradorligini aniqlashga urinishlar mavjud. Shu sababli, ushbu mavzu adabiyotlarda hali yetarlicha o‘rganilmagan bo‘lsa-da, dolzarb va innovatsion yo‘nalish sifatida katta ilmiy qiziqish uyg‘otishi mumkin.

O‘zbekiston tijorat banklarida raqamli transformatsiya jarayonlari chuqurlashib, sun‘iy intellekt (SI) texnologiyalarini amaliyotga joriy etish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Bu jarayon bank xizmatlari sifatini oshirish, mijozlarga xizmat ko‘rsatishni avtomatlashtirish, xavfsizlikni mustahkamlash va kredit risklarini aniqroq boshqarish imkoniyatlarini beradi. Shu bilan birga, SI texnologiyalarini muvaffaqiyatli joriy etish uchun infratuzilma, normativ baza, axborot xavfsizligi va kadrlar salohiyatini rivojlantirish zarurligi mahalliy olimlarning tadqiqotlarida alohida ta’kidlanmoqda.

Mahalliy tadqiqotchi A. A. Jo‘rayevning [5] “Tijorat banklarining onlayn tizimlarida sun‘iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning samaradorligi” nomli ishida bank onlayn tizimlarida SI texnologiyalarini tatbiq etish jarayonida samaradorlik ko‘rsatkichlari, operatsion xarajatlarni kamaytirish, mijozlar tajribasini yaxshilash va xizmatlar sifatini oshirish kabi yo‘nalishlar tahlil qilinadi. Muallif SI’ni joriy etishda mavjud to‘siqlar — texnik infratuzilma va me‘yoriy-huquqiy asoslarni rivojlantirish ehtiyojiga ham e’tibor qaratadi.

Shuningdek, M. Sh. Xudoyberdiyeva [6] o‘zining “O‘zbekiston tijorat banklarida raqamli transformatsiya jarayonlarida sun‘iy intellekt vositalarining qo‘llanilishi” maqolasida banklarda SI vositalarining raqamli transformatsiya jarayonidagi roli va o‘rnini yoritadi. Muallif raqamli transformatsiya va SI integratsiyasi orqali mijozlarga individual yondashuv, xizmatlarni tezlashtirish hamda bank raqobatbardoshligini oshirish imkoniyatlarini tahlil etib, shu bilan birga kadrlar malakasini oshirish zarurligini ta’kidlaydi.

O. B. Raximovning [7] "Tijorat banklarida mijozlarga xizmat ko'rsatishni avtomatlashtirishda AI texnologiyalaridan foydalanish" maqolasi bank xizmatlarini avtomatlashtirishda SI texnologiyalarining samaradorligini ochib beradi. Muallif kreditlash, mijozlarga maslahat berish, chaqiriqlarni qayta ishlash va boshqa operatsion jarayonlarda AI texnologiyalarini joriy etish banklar uchun vaqt va resurs tejashini ta'minlashini asoslaydi hamda mavjud infratuzilma cheklovlarini ko'rsatadi.

D. N. To'xtayev [8] "Sun'iy intellekt asosida bank xavfsizligini oshirish yo'llari" nomli ishida bank xavfsizligini mustahkamlashda SI texnologiyalarining o'рни va istiqbollari haqida so'z yuritadi. U firibgarlikni aniqlash, tranzaksiyalarni real vaqt rejimida nazorat qilish, algoritmik xavfsizlikni oshirish va mijoz ma'lumotlarini himoya qilishda SI asosida ishlaydigan tizimlarning samaradorligini asoslaydi. Shu bilan birga, axborot xavfsizligi standartlarini takomillashtirishni tavsiya etadi.

Shu bilan birga, Z. M. Ergashevaning [9] "O'zbekiston tijorat banklarida AI asosida kredit risklarini boshqarish mexanizmlari" maqolasi esa kredit risklarini baholash va boshqarishda SI texnologiyalarini qo'llashga bag'ishlangan. Muallif kredit tarixlarini chuqur tahlil qilish, bashoratlash modellarini yaratish va risklarni minimallashtirish imkoniyatlarini ko'rsatib, bunday tizimlarni joriy etishda normativ-huquqiy asoslar va ma'lumotlar bazalarining to'liqligi muhimligini ta'kidlaydi.

Mahalliy mualliflarning ushbu tadqiqotlari O'zbekiston tijorat banklarida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning turli jihatlarini yoritadi. Ular SI asosidagi onlayn tizimlarni samarali boshqarish, mijozlarga xizmat ko'rsatishni avtomatlashtirish, bank xavfsizligini kuchaytirish va kredit risklarini boshqarish bo'yicha ilmiy asoslangan tavsiyalar beradi. Tadqiqotlar SI texnologiyalarining bank sohasidagi imkoniyatlarini kengaytirish bilan birga, infratuzilma, normativ baza, axborot xavfsizligi va malakali kadrlar tayyorlash zarurligini ham alohida ta'kidlaydi. Bu esa SI'ni tijorat banklari faoliyatida kompleks yondashuv asosida joriy etishning ilmiy va amaliy yo'nalishlarini belgilashga yordam beradi.

So'nggi yillarda sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari moliya sektori, xususan, tijorat banklarining onlayn tizimlari uchun muhim transformatsion omilga aylandi. Xorijiy tadqiqotlarda SI texnologiyalarining bank faoliyatiga ta'siri, risklarni boshqarish imkoniyatlari, raqamli xizmatlarni rivojlantirish va sanoat tuzilmasiga ta'siri keng yoritilmoqda.

Xorijiy olimlar Brynjolfsson va McAfee [10] o'z ishida sun'iy intellekt biznes jarayonlarida qanday imkoniyatlar yaratishi va qaysi jihatlarida cheklanishini tahlil qiladi. Mualliflar SI texnologiyalari katta hajmdagi ma'lumotlarni tezkor qayta ishlash, operatsion samaradorlikni oshirish va mijozlarga xizmat sifatini yaxshilashda samarali ekanini, biroq strategik qaror qabul qilishda inson omilini to'liq almashtira olmasligini ko'rsatadi. Ushbu tadqiqot tijorat banklari uchun SI texnologiyalarini joriy etishda kuchli va zaif tomonlarni aniqlashga yordam beradi.

Shuningdek, Heaton, Polson va Witte [11] "Deep Learning in Finance" maqolasida chuqur o'rganish (deep learning) modellarining moliya va bank sohasidagi qo'llanilish imkoniyatlarini tadqiq qiladilar. Ular kredit skoringi, risklarni bashorat qilish va firibgarlikni aniqlash jarayonlarida chuqur neyron tarmoqlarning samaradorligini ilmiy asoslar bilan yoritadi. Bu yondashuv tijorat banklarida SI texnologiyalaridan foydalanishni yanada aniqroq va prognozga yo'naltirilgan qilish zarurligini ko'rsatadi.

Mhlanga [12] o'z tadqiqotida sun'iy intellektning bank xizmatlari sohasidagi o'zgaruvchan landshaftini yoritadi. U SI texnologiyalari mijozlarga xizmat ko'rsatish, operatsion jarayonlarni avtomatlashtirish va moliyaviy innovatsiyalarni tezlashtirishga yordam berishini, biroq malakali kadrlar yetishmasligi va axborot xavfsizligi kabi muammolar mavjudligini qayd etadi. Mazkur maqola SI joriy etishda tashkiliy va kadrlar salohiyatini rivojlantirish zarurligini ko'rsatadi.

Li va Liu [13] tijorat banklarida risklarni boshqarishda sun'iy intellektning rolini tadqiq qiladilar. Ularning fikricha, SI asosidagi risk-menejment tizimlari kredit risklarini ancha aniq prognoz qiladi, shuningdek operatsion xavflarni kamaytiradi. Biroq normativ-huquqiy baza yetarli bo'lmasa, algoritmik qarorlar noto'g'ri baholashga olib kelishi mumkinligi ta'kidlanadi. Ushbu tadqiqot tijorat banklari uchun SI asosidagi risk boshqaruvini huquqiy va etik asoslar bilan birgalikda rivojlantirish muhimligini ko'rsatadi.

Shu bilan birga, Varian [14] sun'iy intellektning iqtisodiyot va sanoat tuzilmasiga ta'sirini keng ko'lamda tahlil qiladi. U SI texnologiyalari raqobatni kuchaytirishi, yangi bozorlar yaratishi va sanoat tarmoqlarining tashkiliy modelini o'zgartirishi mumkinligini ilmiy asoslar bilan ko'rsatadi. Tijorat banklari kontekstida bu yondashuv SI joriy etilishi bank xizmatlari bozorida yangi biznes modellarini shakllantirishga olib kelishi mumkinligini anglatadi.

Tahlil qilingan xorijiy manbalar sun'iy intellektning tijorat banklari onlayn tizimlarida qo'llanilishi nafaqat operatsion samaradorlikni oshirish, balki risklarni kamaytirish, yangi xizmat turlarini yaratish va sanoat tuzilmasini o'zgartirish imkonini berishini ko'rsatadi. Shu bilan birga, axborot xavfsizligi, malakali kadrlar, normativ-huquqiy baza va etik standartlar SI texnologiyalarini samarali joriy etishning asosiy shartlari sifatida namoyon bo'ladi.

So'nggi yillarda O'zbekiston tijorat banklarida raqamli transformatsiya jarayonlari chuqurlashib, sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarini joriy etish dolzarb yo'nalishga aylandi. Mahalliy tadqiqotlar (Jo'rayev, Xudoyberdiyeva, Raximov, To'xtayev, Ergasheva) SI asosida onlayn tizimlar samaradorligini oshirish, mijozlarga

xizmat ko‘rsatishni avtomatlashtirish, bank xavfsizligini kuchaytirish hamda kredit risklarini boshqarish mexanizmlarini ilmiy asoslab bergan. Xorijiy tadqiqotlar (Brynjolfsson va McAfee, Heaton va boshq., Mhlanga, Li va Liu, Varian) esa SI texnologiyalarining moliya sektorida katta hajmdagi ma’lumotlarni tezkor tahlil qilish, chuqur o‘rganish modellaridan foydalanish, risklarni aniq prognoz qilish, yangi biznes modellarini yaratish va raqobatni kuchaytirish imkonini berishini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, ham mahalliy, ham xorijiy manbalarda axborot xavfsizligi, normativ-huquqiy baza, infratuzilma va malakali kadrlar SI texnologiyalarini muvaffaqiyatli tatbiq etishning asosiy shartlari sifatida e’tirof etiladi. Demak, tijorat banklari uchun SI ni kompleks yondashuv asosida joriy etish — nafaqat xizmatlar sifatini oshirish va risklarni kamaytirish, balki bozor raqobatbardoshligini kuchaytirish va innovatsion biznes modellarini shakllantirish imkoniyatini beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda tijorat banklarining onlayn tizimlarida sun’iy intellektdan foydalanishning ustunliklari va amaliy yo‘nalishlarini takomillashtirish masalasi kompleks yondashuv asosida o‘rganildi. Ilmiy adabiyotlar va xorijiy-amaliy tajribalar tahlil qilindi, VRIO usuli orqali mavjud resurs va imkoniyatlarning qiymati, noyobligi, taqlid qilib bo‘lmashligi hamda samarali tashkil etilishi mezonlari baholandi. Mavjud tizimlar diagnostika va taqqoslash usullari yordamida chuqur o‘rganilib, analitik-sintezlash asosida ustunliklar, zaif jihatlar va rivojlantirish yo‘nalishlari aniqlandi hamda ushbu natijalar asosida bank xizmatlarining raqobatbardoshligi va mijozlar tajribasini oshirishga qaratilgan tavsiyalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

So‘nggi yillarda raqamli transformatsiya jarayonlari O‘zbekiston tijorat banklari faoliyatida strategik ustuvor yo‘nalishlardan biriga aylandi. Xususan, onlayn bank tizimlarida sun’iy intellekt (SI) texnologiyalarini tatbiq etish xizmatlar sifatini oshirish, operatsion xarajatlarni kamaytirish, risklarni aniq prognoz qilish va mijozlar tajribasini yaxshilashda muhim rol o‘ynamoqda. Shu bilan birga, SI texnologiyalarini muvaffaqiyatli joriy etish banklarning infratuzilmasi, normativ-huquqiy bazasi, axborot xavfsizligi hamda malakali kadrlar salohiyatiga bevosita bog‘liq. Ushbu jarayonni samarali boshqarish uchun banklar o‘z resurslari va imkoniyatlarini tahlil qilib, strategik ustunliklarni aniqlashi zarur. Bu borada VRIO tahlil (Value – qimmat, Rarity – noyoblik, Imitability – taqlid qiyinligi, Organization – tashkiliy qo‘llab-quvvatlash) tijorat banklari uchun muhim analitik vosita hisoblanadi.

1-jadval. VRIO tahlil jadvali (Tijorat banklarining onlayn tizimlarida sun’iy intellektdan foydalanish bo‘yicha ustunliklar)

Asosiy resurs / imkoniyat	Qimmat (Value)	Noyoblik (Rarity)	Taqlid qiyinligi (Imitability)	Tashkiliy qo‘llab-quvvatlash (Organization)	Natija
SI asosidagi mijozlarga xizmat ko‘rsatish tizimlari	Xizmat tezligi va sifatini oshiradi, xarajatlarni kamaytiradi	Hali barcha banklarda to‘liq yo‘lga qo‘yilmagan	Yuqori algoritmlar va ma’lumotlar bazasi sabab taqlid qiyin	Ichki IT bo‘linmalari va malakali xodimlar mavjud bo‘lsa samarali ishlaydi	Barqaror raqobat ustunligi
Kredit risklarini SI asosida baholash modellar	Kredit portfeli sifatini yaxshilaydi	Ko‘plab banklar endi yo‘lga qo‘ymoqda	Model va ma’lumotlar sifatiga qarab taqlid qilish murakkab	Nazorat organlari bilan integratsiya va ma’lumotlar almashinuvi talab etiladi	Uzoq muddatli ustunlik
Firibgarlikni aniqlash va xavfsizlik algoritmlari	Moliyaviy yo‘qotishlarni kamaytiradi	Mahalliy banklar uchun hali yangi yo‘nalish	Ma’lumotlar hajmi va real-time tahlil tufayli qiyin taqlid qilinadi	Kuchli axborot xavfsizligi siyosati zarur	Katta barqaror ustunlik
Mijozlarga individual yondashuv (personalization)	Mijozlar sodiqligini oshiradi, kross-sotuv imkoniyatlarini yaratadi	Hali keng joriy etilmagan	Algoritmik tahlillar va katta ma’lumotni qayta ishlash taqlidni qiyinlashtiradi	CRM va SI integratsiyasi yo‘lga qo‘yilishi shart	Raqobatbardosh ustunlik
Ichki jarayonlarni avtomatlashtirish (back-office)	Vaqt va xarajatlarni qisqartiradi	Ko‘plab banklar buni boshlagan	Ochiq manbali yechimlar taqlid qilishni osonlashtiradi	Tashkiliy va kadrlar tayyorgarligi muhim	Vaqtinchalik ustunlik

Qimmat (Value) jihati bo'yicha: sun'iy intellekt texnologiyalarini tijorat banklarining onlayn tizimlarida tatbiq etish xizmatlar tezligi va sifatini oshiradi, operatsion xarajatlarni kamaytiradi hamda bank xavfsizligini kuchaytiradi. Bu esa banklarning mijozlar oldidagi ishonchliligini oshirib, ularning raqobatbardoshligini mustahkamlaydi.

Noyoblik (Rarity) jihati bo'yicha: O'zbekiston tijorat banklarida SI texnologiyalarini to'liq integratsiya qilgan tizimlar hali keng tarqalmaganligi sababli, ushbu texnologiyalarni erta joriy etgan banklar bozorda noyob xizmat ko'rsatish imkoniyatiga ega bo'ladi.

Taqlid qiyinligi (Imitability) jihati bo'yicha: katta ma'lumotlar bazasi, maxsus algoritmlar va o'ziga xos modellarni ishlab chiqish katta vaqt va mablag' talab etadi. Shu sababli, ilg'or SI yechimlarini birinchi bo'lib tatbiq etgan banklar raqobatchilardan ustunlikni saqlab qolishi mumkin.

Tashkiliy qo'llab-quvvatlash (Organization) jihati bo'yicha: SI texnologiyalarini muvaffaqiyatli joriy etish uchun banklar o'z ichki infratuzilmasini mustahkamlashi, IT bo'linmalarini kuchaytirishi, malakali mutaxassislar tayyorlashi hamda normativ-huquqiy asoslarni takomillashtirishi zarur.

VRIO tahlili shuni ko'rsatadiki, tijorat banklarining onlayn tizimlarida SI texnologiyalarini joriy etish raqobat ustunligi yaratishda, xavfsizlikni oshirishda va xizmatlarni diversifikatsiya qilishda katta imkoniyat beradi. Biroq bu ustunlikni barqaror saqlash uchun nafaqat texnologik yechimlar, balki tashkiliy qo'llab-quvvatlash, normativ baza, axborot xavfsizligi va kadrlar salohiyatini ham kompleks rivojlantirish talab etiladi. Shuningdek, SI yechimlarini bosqichma-bosqich, strategik rejalashtirilgan tarzda joriy etish banklarning innovatsion rivojlanishiga zamin yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekiston tijorat banklarining onlayn tizimlarida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish jarayoni raqamli transformatsiyaning eng muhim yo'nalishlaridan biridir. VRIO tahlili shuni ko'rsatadiki, SI asosida yaratilgan xizmatlar banklar uchun katta qiymat (xizmat tezligi, xarajatlarni kamaytirish, xavfsizlikni oshirish) yaratadi; ular hozircha noyob bo'lib, raqobatchilar tomonidan to'liq takrorlanmagan; ma'lumotlar bazasi va algoritmik modellar tufayli taqlid qilish qiyin; samaradorlik esa banklarning tashkiliy qo'llab-quvvatlash darajasiga bog'liq.

Shu sababli SI texnologiyalari tijorat banklarining raqobatbardoshligini oshirish, mijozlar sodiqligini kuchaytirish, kredit risklarini aniq prognozlash va firibgarlikni kamaytirish kabi ustunliklarni yaratadi. Biroq bu imkoniyatlarni to'liq ro'yobga chiqarish uchun infratuzilma, normativ-huquqiy asoslar, axborot xavfsizligi va kadrlar salohiyatini bir vaqtda rivojlantirish talab etiladi.

Takliflar:

1. Strategik rejalashtirish. Tijorat banklarida SI texnologiyalarini joriy etish bo'yicha aniq yo'l xaritasi ishlab chiqilishi, ustuvor yo'nalishlar (kredit risklarini baholash, firibgarlikni aniqlash, mijozlarga xizmatni avtomatlashtirish) belgilab olinishi kerak.

2. Infratuzilmani mustahkamlash. SI tizimlari uchun yuqori darajadagi server quvvatlari, ma'lumotlar ombori va real-time tahlil platformalari yaratish zarur.

3. Normativ-huquqiy asoslarni rivojlantirish. Algoritmik qarorlarning shaffofligi, ma'lumotlar maxfiyligi va etik standartlarni ta'minlaydigan me'yoriy hujjatlar ishlab chiqilishi lozim.

4. Kadrlar salohiyatini oshirish. Bank xodimlari — xususan IT, risk-menejment va axborot xavfsizligi mutaxassislari uchun maxsus SI treninglari va sertifikatlash dasturlari yo'lga qo'yilishi maqsadga muvofiq.

5. Integratsiyalashgan platforma yaratish. Banklar SI asosida ishlab chiqilgan ichki (back-office) va tashqi (front-office) tizimlarini yagona integratsion platformaga birlashtirish orqali operatsion samaradorlikni oshirishlari mumkin.

6. Innovatsion ekotizimni qo'llab-quvvatlash. FinTech startaplar va ilmiy-tadqiqot muassasalari bilan hamkorlikda yangi SI mahsulotlarini ishlab chiqish, bank xizmatlarini diversifikatsiya qilishni rag'batlantirish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 17-fevraldagi "Sun'iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-4996-son qarori.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 14-oktabrdagi "Sun'iy intellekt texnologiyalarini 2030-yilgacha rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" PQ-358-son qarori.
3. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan e'lon qilingan statistik ma'lumotlar.
URL: <https://cbu.uz/uz/statistics/paysistem/2847344/>
4. O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan e'lon qilingan statistik ma'lumotlar.
URL: <https://cbu.uz/uz/statistics/paysistem/2847358/>
5. Jo'rayev A. A. Tijorat banklarining onlayn tizimlarida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning samaradorligi // Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar ilmiy jurnali. – Toshkent: TDIU, 2023. – №4. – B. 45–54.

6. Xudoyberdiyeva M. Sh. O'zbekiston tijorat banklarida raqamli transformatsiya jarayonlarida sun'iy intellekt vositalarining qo'llanilishi // Moliyaviy tahlil jurnali. – Toshkent: BFA nashriyoti, 2022. – №3. – B. 17–25.
7. Raximov O. B. Tijorat banklarida mijozlarga xizmat ko'rsatishni avtomatlashtirishda AI texnologiyalaridan foydalanish // Bank ishi ilmiy-amaliy jurnali. – Toshkent: Markaziy bank nashriyoti, 2021. – №2. – B. 60–69.
8. To'xtayev D. N. Sun'iy intellekt asosida bank xavfsizligini oshirish yo'llari // Innovatsion rivojlanish jurnali. – Toshkent: Innovatsion rivojlanish vazirligi, 2023. – №1. – B. 82–90.
9. Ergasheva Z. M. O'zbekiston tijorat banklarida AI asosida kredit risklarini boshqarish mexanizmlari // Statistika va iqtisodiyot jurnali. – Toshkent: O'zR DSQ nashriyoti, 2024. – №5. – B. 33–41.
10. Brynjolfsson E., McAfee A. The business of artificial intelligence: What it can – and cannot – do for your organization // Harvard Business Review. – Boston, 2017. – Vol. 95, No. 4. – P. 3–11.
11. Heaton J., Polson N. G., Witte J. H. Deep learning in finance // Applied Stochastic Models in Business and Industry. – 2017. – Vol. 33, No. 1. – P. 3–12.
12. Mhlanga D. Artificial intelligence in banking: The changing landscape of financial services // Journal of Economics and Behavioral Studies. – 2020. – Vol. 12, No. 4. – P. 33–43.
13. Li X., Liu B. Artificial intelligence and risk management in commercial banks // International Journal of Financial Studies. – 2021. – Vol. 9, No. 3. – P. 54–66.
14. Varian H. R. Artificial intelligence, economics, and industrial organization // NBER Working Paper Series. – Cambridge, MA: National Bureau of Economic Research, 2018. – No. 24839. – 29 p.

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

**RAQAMLI TRANSFORMATSIYA
VA SUN'IY TINELLEKT**

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Bosh muharriri: Mo‘minov Baxodir Boltaevich

Bosh muharrir o‘rinbosari: Nasimov Rashid

Muharrir: Ulug‘ova Baxtiniso Norpulatovna

Musahhih: Ulug‘ova Baxtiniso Norpulatovna

Dizayner: Egamberdiev Elyor

“Raqamli transformatsiya va sun'iy intellekt” jurnali 23.10.2020-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№1124 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF ECONOMICS
TASHKENT, UZBEKISTAN
23-24 OCTOBER 2025

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

2030

23-24
OCTOBER
2025

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

UZBEKISTAN
STRATEGY

23-24 OCTOBER

3RD CONFERENCE:
MACHINE LEARNING AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE:
A NEW APPROACH TO ECONOMETRIC ANALYSIS

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

СТРАТЕГИЯ
«УЗБЕКИСТАН – 2030»

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

strategy2025.tsue.uz

YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH
SHAROITIDA BARQAROR IQTISODIY
O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI

2030

<https://strategy2025.tsue.uz/>

TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS

ФОРУМ UZBEKISTAN STRATEGY

ISSN: 2181-1016

Elektron pochta: ulugovabaxtiniso@gmail.com

Telefon: +998 93 529 83 29

Sayt: <https://dtai.tsue.uz>

Telegram: <https://t.me/Ulugovabaxtiniso>

ISBN 978-9910-8110-7-4

9 789910 811074

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI